

Aleksandra Marciniak

Działalność dydaktyczna polskich bibliotek wyższych szkół niepublicznych

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy 1/1, 101-109

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ALEKSANDRA MARCINIAK
Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA POLSKICH BIBLIOTEK WYŻSZYCH SZKÓŁ NIEPUBLICZNYCH

Zagadnienie działań dydaktycznych podejmowanych przez biblioteki szkół wyższych nie może być rozpatrywane w oderwaniu od założeń dydaktyki ogólnej i dydaktyki szkoły wyższej, której częścią składową jest dydaktyka akademicka. Artykuł przybliży wymienione pojęcia oraz wybrane elementy dydaktyki, tj. metody i formy organizacyjne kształcenia, środki dydaktyczne, proces planowania i organizacji pracy dydaktycznej; znajdują one odniesienia do pracy bibliotekarzy ze społecznością akademicką.

Część badawcza artykułu omawia działania dydaktyczne polskich bibliotek niepublicznych szkół wyższych, które mimo krótkiej historii swojego istnienia, czerpiąc z doświadczeń uczelni państwowych, z powodzeniem rozwijają pracę w tym zakresie.

Dydaktyka ogólna w ujęciu Franciszka Bereźnickiego to „ogólna teoria kształcenia, [która – A.M.] formułuje ogólne prawidłowości, rozpatruje problemy podstawowe wspólne dla procesów kształcenia w różnych typach szkół. Dydaktyka ogólna zawiera ogólne założenia i propozycje, które nie są wystarczająco egzemplifikowane i w niewielkim zakresie mogą służyć doskonaleniu procesu kształcenia w szkolnictwie ogólnokształcącym” (Bereźnicki, 2011, s. 9). Rozwój praktyki edukacyjnej spowodował pojawienie się dydaktyk szczegółowych dwojakiego rodzaju – związanych ze szkołami określonego typu i stopnia oraz poszczególnymi przedmiotami nauczania (Bereźnicki, 2011, s. 10).

Dydaktyka szkoły wyższej jako dyscyplina obejmuje swym polem poznawczym kształcenie, rozumiane jako nauczanie i wychowanie intelektualne, ukierunkowane na młodzież akademicką. Jej zadaniem jest tworzenie wiedzy teoretycznej oraz kształtowanie podstaw praktycznej działalności dydaktycznej uczelni wszystkich typów. Szczególnym wyzwaniem dla tej gałęzi dydaktyki jest grupa docelowych odbiorców – osób o wysokim poziomie rozwoju psychofizycznego, intelektualnego, społecz-

nego i emocjonalnego. Dydaktyka akademicka nie ogranicza się wyłącznie do kształcenia ogólnego, teoretycznego; uwzględnia również aspekt praktycznego wykorzystania wiedzy, przygotowując absolwentów uczelni wyższych do pracy zawodowej i prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym. To oni powinni być w przyszłości kreatorami zmian, osobami predestynowanymi do wdrażania postępu. Kluczową sprawą wydaje się zatem właściwe wyważenie proporcji między kształceniem ogólnym, które nadaje studiom charakter akademicki i kształceniem zawodowym, niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania absolwenta na rynku pracy (Palka, 2004, s. 3–34).

Stanisław Palka wymienia idee, które powinny przyświecać współczesnej dydaktyce akademickiej. Są to: poszukiwanie prawdy, podmiotowość nauczycieli akademickich i studentów, dialog dydaktyczny, pojmowany jako wymiana myśli, kontakt intelektualny i emocjonalny między poszczególnymi przedstawicielami społeczności akademickiej. Wspomina także o samodzielności poznawczej studentów, która najściślej powiązana jest z dydaktyką biblioteki szkoły wyższej, gdyż obejmuje umiejętności samodzielnego docierania do źródeł informacji, ich opracowywania i przetwarzania, selekcjonowania oraz wnikliwej, krytycznej analizy. Związana jest z nią także umiejętność formułowania i rozwiązywania problemów poznawczych na podstawie literatury przedmiotu i wyników badań własnych. Dla działalności bibliotek uczelnianych istotne jest wdrażanie tej idei kształcenia akademickiego ze szczególnym uwzględnieniem twórczego myślenia nauczycieli akademickich i studentów, oraz zasad tolerancji i demokracji (Palka, 2004, s. 35).

Warunkiem skutecznej pracy dydaktycznej jest planowanie, które polega na „uświadomionym i przemyślanym przebiegu procesu dydaktycznego zgodnie z przygotowanym zarysem czynności, projektem złożonych czynności. Planowanie jest więc opisem zamierzonych działań, obejmujących wyszczególnienie zadań, jakie mają być wykonane w ustalonych terminach, osób odpowiedzialnych za ich wykonanie, metod i środków koniecznych do ich realizacji oraz sposobów kontroli i oceny rezultatów działania [...]. Ważną funkcją planowania jest stałe doskonalenie treści, metod, środków i form organizacji kształcenie w celu uzyskania lepszych efektów pracy [...], plan powinien zawierać wyraźnie określone cele i zadania oraz być konkretny i operatywny, czyli zrozumiały i możliwy do wykonania przez wszystkich realizatorów. Istotną cechą każdego planu jest jego wewnętrzna zgodność wyrażająca się tym, że poszczególne zadania, środki realizacji i terminy nie kolidują ze sobą, lecz są ze sobą zgodne. Realizację planu powinna cechować elastyczność, czyli możliwość zmieniania, uzupełniania i dostosowywania do nowych okoliczności i sytuacji” (Bereźnicki, 2011, s. 373–374).

Powyższy cytat powinien być wskazówką dla każdego bibliotekarza, podejmującego się zaplanowania szkoleń we własnej instytucji. Pominięcie któregoś z elementów skutkować może chaosem i przypadkowością działań. Warunkiem skuteczności szkoleń, które mają dać odbiorcy wiedzę i umiejętności na poziomie akademickim, jest precyzyjne przygotowanie – ich programy muszą być jednolite i uporządkowane.

Aby prawidłowo zaplanować pracę dydaktyczną, należy odpowiednio dobrać metody nauczania, które określa się jako „systematycznie stosowany sposób pracy nauczyciela z uczniami, umożliwiający osiąganie celów. Systematycznie stosowany sposób pracy ucznia, mogący być wielokrotnie wykorzystany w działaniu przy powtórzeniu się takiego samego zadania to metoda uczenia się”. Metoda kształcenia to natomiast „sposób pracy nauczyciela (metody nauczania) i sposób pracy uczniów (metody uczenia się). Jest to sposób stosowany świadomie i systematycznie oraz wielokrotnie w określonej sytuacji w danym działaniu. Metoda kształcenia sugeruje aktywny udział uczniów w procesie nauczania – uczenia się” (Bereźnicki, 2011, s. 243–244).

Franciszek Bereźnicki dzieli metody nauczania na:

1. Metody podające (asymilacja wiedzy) – pozornie łatwe do zastosowania. Ważne, by przy ich wyborze odpowiednio dobrać treści i we właściwy sposób je przekazać przy ewentualnym zastosowaniu środków poglądowych. Do metod podających należą: opis, opowiadanie, pogadanka, wykład informacyjny, objaśnienie i praca ze źródłem drukowanym.

2. Metody problemowe – które nie przekazują gotowych wiadomości, a nakierowują uczących się na znalezienie właściwego rozwiązania problemu. Sprzyja to rozwojowi samodzielnego działania i myślenia oraz wymaga od uczniów aktywnej postawy. Do tej grupy zaliczono: nauczanie problemowe, wykład problemowy, gry dydaktyczne, dyskusję dydaktyczną i metodę badawczą.

3. Metody eksponujące (waloryzacyjne) – są bardzo zróżnicowane, gdyż służą do eksponowania wartości, wpływają na sferę osobowości ucznia, kształtują postawy, charakter, system wartości. Należą do nich: sztuka teatralna, wystawa (ekspozycja), pokaz i film;

4. Metody praktyczne – które zmierzają do rozwijania umiejętności i sprawności o charakterze praktycznym, specyficznym dla każdej dziedziny nauki. Ułatwiają one bezpośrednie poznawanie rzeczywistości, dają podstawy do jej przekształcania. W tej grupie metod znajdują się: ćwiczenia przedmiotowe, metoda laboratoryjna i pomiar (Bereźnicki, 2011, s. 243–282).

Bibliotekarze w pracy dydaktycznej najczęściej wykorzystują metody podające w połączeniu z praktycznymi. Literatura przedmiotu donosi o wykorzystywaniu podczas szkoleń wykładu informacyjnego, objaśnienia i pracy ze źródłem drukowanym. Ćwiczenia przedmiotowe związane są na ogół z wyszukiwaniem informacji w katalogach i bibliografiach.

Po dokonaniu wyboru metod nauczania przygotowujący zajęcia powinien zdecydować, jaka forma organizacji pracy będzie w danym przypadku najodpowiedniejsza:

1. jednostkowa, kiedy każdy student, niezależnie od pozostałych, realizuje zadania dydaktyczne przy wsparciu bibliotekarza;

2. grupowa, kiedy słuchacze pracują nad problemem w kilku zespołach i dochodzą do właściwych rozwiązań na zasadzie współpracy. Ten sposób organizacji zajęć może być z powodzeniem wykorzystywany do ćwiczeń z zakresu wyszukiwania informacji w katalogach, bibliografiach, bazach danych itp.;

3. pracy zbiorowej, obejmująca swym zasięgiem jednocześnie wszystkie osoby uczące się. Wadą takiego rozwiązania jest fakt, że nie każdy uczestniczy wówczas w zajęciach aktywnie, mimo że jest to założeniem prowadzącego (Bereźnicki, 2011, s. 329–334).

Trudno jednak wyobrazić sobie prowadzenie wykładu informacyjnego w ramach innej organizacji pracy. Prawdopodobnie bibliotekarze akademicki najchętniej wybierają takie rozwiązanie, wzorując się na pracownikach dydaktycznych uczelni. Nic jednak nie stoi na przeszkodzie, by ten utarty od lat model pracy od czasu do czasu zmienić czy urozmaicić.

Środki dydaktyczne to przedmioty dostarczające bodźców zmysłowych, a także urządzenia techniczne, ułatwiające przekazywanie tych bodźców. Ze względu na zmysł, który angażują, dzielimy je na (Bereźnicki, 2011, s. 351–369):

1. Wzrokowe (wizualne); proste i złożone, czyli zarówno te oparte na słowie drukowanym, jak i oryginalne przedmioty, modele, obrazy itp. Biblioteki uczelniane najczęściej stosują:

- a. drukowane informatory i przewodniki po bibliotekach;
- b. drukowane skrypty do zajęć z zakresu przysposobienia bibliotecznego i podstaw informacji naukowej;
- c. materiały dotyczące pracy naukowej w danej dziedzinie wiedzy;
- d. opracowania z zakresu pisanie tekstów naukowych;
- e. spisy wydawnictw informacyjnych, gromadzonych przez daną bibliotekę (Łapacz, 1986, s. 210–221);
- f. wykresy prezentujące schemat organizacyjny biblioteki;
- g. mapki pokazujące rozmieszczenie poszczególnych agend bibliotecznych;
- h. wzorcowe karty katalogowe, rewery, deklaracje i inne druki, z którymi czytelnik styka się w bibliotece;
- i. instruktażowe filmy nieme, np. szkolenia wytwarzane przez producentów elektronicznych baz danych, będące nagraniem przykładowego wyszukiwania informacji w bazie;
- j. prezentacje multimedialne zawierające wyłącznie tekst i obraz (Marciniak i Majewska, 2011).

2. Słuchowe:
 - a. nagrania audialne wytworzone przez pracowników biblioteki;
 - b. nagrania audialne wytworzone przez ośrodki zewnętrzne, np. audycje radiowe;
3. Wzrokowo-słuchowe (audiowizualne):
 - a. filmy dydaktyczne wytworzone w bibliotece;
 - b. filmy dydaktyczne wytworzone przez ośrodki zewnętrzne, np. programy telewizyjne, filmy dokumentalne, newsy telewizyjne, filmy amatorskie pobrane z portali typu youtube (*Librarians Do Gaga*, 2010), nagrania instruktażowe wytwarzane przez firmy dostarczające bazy danych (Krasowska, 2011) itp.;
 - c. prezentacje multimedialne zawierające tekst, obraz i dźwięk;
4. Automatyzujące proces kształcenia:
 - a. Komputery z dostępem do katalogów elektronicznych;
 - b. Interaktywne szkolenia e-learningowe (Ciemcioch, 2010);
 - c. Informatory elektroniczne dostępne na stronach domowych bibliotek.

Świadomość różnorodności metod i środków dydaktycznych jest niezbędna do prowadzenia poprawnej działalności szkoleniowej w bibliotekach. Każda osoba zajmująca się w swojej instytucji dydaktyką, powinna zapoznać się z teoretycznym ujęciem tego zagadnienia. O metodach pracy i środkach wykorzystywanych współcześnie w bibliotekach będzie można przeczytać w dalszej części artykułu.

Począwszy od lat 90. XX wieku, w Polsce zaczęły pojawiać się uczelnie prywatne¹, które na mocy obowiązujących przepisów prawnych tworzą w ramach swej struktury ksiąźnice naukowe. Ponieważ obecność bibliotek szkół wyższych niepaństwowych na rynku usług edukacyjnych nie jest zjawiskiem marginalnym, zasadna wydaje się analiza prowadzonej przez nie działalności dydaktycznej.

¹ W 2010 roku ukazała się publikacja *Dwudziestolecie funkcjonowania niepublicznych szkół wyższych w Polsce*, a motywem do jej napisania była chęć wykazania, że krytyka działających w naszym państwie szkół prywatnych jest niesłuszna, gdyż nie można jednoznacznie wskazać, że są one gorsze od uczelni państwowych. Redaktor i zarazem inicjator powstania wydawnictwa zbiorowego podkreśla fakt, że kształcą się w nich setki tysięcy studentów, podnosząc swój poziom intelektualny i zawodowy. Sprzeciwia się także niewłaściwemu stosunkowi władz szkolnictwa publicznego, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz gremiów politycznych do uczelni niepaństwowych jako tych, które według nich funkcjonują przede wszystkim dla wypracowania zysków finansowych (Moroz, 2010, s. 7). Założyciele uczelni niepaństwowych jako motywy ich tworzenia wymieniają chęć stworzenia szkół, które lepiej niż publiczne zaspokoją potrzeby społeczne, będą nowocześniejsze, lepiej przygotowujące do wykonywania zawodu, dające swobodę kształcenia. Ich zaletą będzie większa autonomia działania, powiązania z rynkiem pracy i współczesną nauką. Szkoły niepaństwowe niewątpliwie zwiększyły możliwości dostępu do edukacji na poziomie akademickim (Lewowicki, 2010, s. 29–31).

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w październiku 2010 roku w Polsce funkcjonowało 461 szkół wyższych, z których większość, bo aż 330, to uczelnie niepubliczne, kształcące 633 100. studentów (czyli 33,3% ogółu studentów), w tym 163 700 na pierwszym roku studiów. W uczelniach publicznych dominującą formą były studia stacjonarne – w tej formie kształciło się 65,4% studiujących, natomiast w niepublicznych szkołach wyższych studia niestacjonarne (82,6% studiujących). Należy dodać, że większość uczelni niepublicznych prowadzi kształcenie wyłącznie na poziomie licencjackim (GUS, 2010).

Aby pokazać, jaki jest stan dydaktyki bibliotecznej w szkołach niepublicznych autorka artykułu przygotowała elektroniczny kwestionariusz, który rozesłała do 105 bibliotek niepaństwowych uczelni². Ankieta, przeprowadzona w dniach 1–12 września 2011 roku przyniosła 32 odpowiedzi.

Z badań wynika, że 81% bibliotek uczelni niepaństwowych prowadzi działalność dydaktyczną. W przypadku 65% tej grupy są to działania, do których obligują wewnętrzne przepisy uczelni. W pozostałych szkolenia przeprowadza się z własnej inicjatywy. Aż 69% dyrektorów/kierowników bibliotek szkolących użytkowników deklaruje, że zajęcia przygotowywane przez pracowników ich jednostki są wpisane do harmonogramów studiów.

Biblioteki niepaństwowych szkół wyższych przeprowadzają wszystkie typy szkoleń, charakteryzowanych w niniejszym artykule. *Przysposobienie biblioteczne* w tradycyjnej formie realizowane jest w 77% ksiąźnic, które zadeklarowały prowadzenie działalności dydaktycznej, natomiast 30% tej grupy przygotowuje szkolenia online z tego zakresu. Okazuje się, że na ogół zajęcia z przysposobienia bibliotecznego są obowiązkowe dla wszystkich studentów pierwszego roku (77%), a kończą się testem sprawdzającym wiedzę studenta w przypadku 33% bibliotek.

Zajęcia z zakresu korzystania z informacji naukowej dla studentów organizuje 61% badanych instytucji, a w formie zdalnej 12%. Nieco inaczej kształtuje się sytuacja szkoleń, adresowanych do pracowników uczelni – przeprowadza je tylko 42% wspomnianych bibliotek. Korzystania przez użytkowników z elektronicznych baz danych uczy 69% placówek (także w formie szkoleń online). Niewiele, bo zaledwie 19% ksiąźnic uczelni niepaństwowych, kieruje swoją ofertę dydaktyczną do bibliotekarzy.

Najczęściej stosowaną w bibliotekach szkół wyższych niepaństwowych metodą nauczania dla szkoleń w formie tradycyjnej są ćwiczenia praktyczne (stosuje się je w 81% bibliotek) i wykład informacyjny (69%). Znacznie mniejszym powodzeniem cieszą się pogadanka (8%) i dyskusja (4%).

² Dane kontaktowe pozyskane zostały ze stron internetowych najlepszych w Polsce uczelni, których listę opublikowano w dwóch rankingach „Perspektyw” (Ranking, 2011a; Ranking, 2011b). Spośród wymienionych na obu listach szkół 46 nie podaje na swoich portalach adresu mailowego biblioteki.

Nie zaskakuje fakt, że aż połowa bibliotek podczas szkoleń tradycyjnych jako formę pracy stosuje nauczanie zbiorowe. Praca grupowa i jednostkowa wymieniana jest przez 38% respondentów.

W niepaństwowych szkołach wyższych powstają biblioteczne szkolenia online. Działania takie zadeklarowało 42% respondentów. Ich twórcami są bibliotekarze i specjaliści ds. edukacji zdalnej.

Działalnością dydaktyczną zajmują się najczęściej dyrektor bądź kierownik biblioteki (w 50% bibliotek) oraz bibliotekarze z najdłuższym stażem pracy (42%). W proces nauczania zaangażowani są także bibliotekarze dyplomowani i pracownicy działów udostępniania (po 15% odpowiedzi), a także pracownicy działów informacji naukowej i osoby z przygotowaniem pedagogicznym (odpowiednio 12% i 8%). Interesujące, iż w 27% bibliotek niepaństwowych szkół wyższych prowadzących szkolenia, ich realizatorami są wszyscy pracownicy jednostki. Wynika to najprawdopodobniej ze specyfiki organizacyjnej, czyli niewielkich zespołów, stanowiących obsadę tych ksiąźnic; często wszyscy pracownicy mają tam jednakowe zakresy obowiązków, czyli zajmują się całością funkcjonowania swojej placówki.

Użytkownikom, w poznaniu działalności bibliotek szkół niepaństwowych, pomagają informatory. W formie drukowanej przygotowuje je 47% objętych badaniem ksiąźnic, a w elektronicznej – 59%. Skrypty do zajęć z *Przysposobienia bibliotecznego i/lub Informacji naukowej* opracowuje zaledwie 13% bibliotek, a z zakresu pisanie tekstów naukowych – 16%. Drukowane materiały wizualne, pomocne do prowadzenia zajęć (np. wykresy, prezentujące schemat organizacyjny biblioteki, mapki pokazujące rozmieszczenie poszczególnych agend bibliotecznych, wzorcowe karty katalogowe, rewersy, deklaracje i inne druki) tworzy 28% przebadanych ksiąźnic, a filmy instruktażowe – 19%.

Podsumowując wyniki przeprowadzonego sondażu, można zaryzykować stwierdzenie, że większość bibliotek w uczelniach niepaństwowych prowadzi działalność dydaktyczną, którą kieruje przede wszystkim do studentów, w mniejszym stopniu do pracowników szkół czy bibliotekarzy. Spora część wspomnianych ksiąźnic wdrożyła już techniki nauczania na odległość, mające wspomóc dydaktykę. Działania edukacyjne prowadzone przez biblioteki uczelni niepublicznych różnią się nieco od stosowanych w uczelniach państwowych, co związane jest z różnicami między tymi dwoma typami instytucji. Znacznie krótsza historia działalności, mniejsze i na ogół mocno obciążone wielorakimi zadaniami zespoły pracowników, skromniejsza baza lokalowa bibliotek niepaństwowych uczelni – to między innymi czynniki, decydujące o skali oferty dydaktycznej. Nic jednak nie wskazuje, by jakość oferowanych przez biblioteki szkół niepaństwowych szkoleń odbiegała od ogólnopolskiej średniej.

Polskie ksiąźnice naukowe wpisują edukację w zakres swych zadań od prawie dziewięćdziesięciu lat³. Na początku XX wieku opracowano koncepcje, które dość szybko udało się wdrożyć. Współczesna dydaktyka biblioteczna na poziomie wyższym to różnorodność form – począwszy od tradycyjnych konsultacji z użytkownikiem indywidualnym, poprzez zbiorowe nauczanie, aż do wirtualnych szkoleń, które nie obligują odbiorcy do bezpośredniego kontaktu z bibliotekarzem. Obecnie nie istnieją żadne ogólnopolskie standardy, które ujednoliciłyby ten obszar działań bibliotek uczelnianych, a zatem każda instytucja opracowuje własne programy i realizuje je w najodpowiedniejszy dla siebie sposób. To, jak rozwija się proces dydaktyczny w bibliotece uczelnianej, najczęściej zależy od kadry zarządzającej. Dyrektorzy mają dość dużą swobodę w tym zakresie – obowiązujące akty prawne nie narzucają gotowych rozwiązań, a i wewnętrzne uczelniane regulacje rzadko zawierają odniesienia do tych zagadnień.

Wydaje się, że głównym celem dydaktyki XXI wieku jest przygotowanie użytkowników do samodzielnego wyszukiwania informacji oraz wykształcenie umiejętności ich analizy, selekcji i oceny. W związku z postępującymi zmianami (cyfryzacja, potrzeba edukacji permanentnej) podstawową rolą bibliotekarza będzie przyjęcie funkcji przewodnika po świecie informacji.

Bibliografia

- Bereźnicki F. (2011), *Podstawy dydaktyki*. Wyd. 3, Kraków. w World Wide Web: http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_e_not_nt_szkol_wyzszych_w_Polsce.pdf
- Ciemcioch K. (2010), *Praktyczne szkolenie z obsługi MS Word*. [online]. Łódź, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi. [dostęp: 2011-08-20]. Dostępny w World Wide Web: http://www.biblioteka.wsp.lodz.pl/szkolenie_IT/html/index.html.
- Grycz J. (1925), *Przewodnik dla korzystających z bibliotek oraz spis dzieł pomocniczych*. Warszawa.
- GUS (2010), *Notatka na temat szkół wyższych w Polsce (2010)*. [online] Warszawa [dostęp: 2011-08-15]. Dostępny w World Wide Web: http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_e_not_nt_szkol_wyzszych_w_Polsce.pdf
- Hollender H. (2002), *Proces dydaktyczny i badania naukowe: hop, hop, czy ktoś czeka na wsparcie? W: Udział bibliotek akademickich w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego w Polsce: potencjał, możliwości i potrzeby*. Red. L. Derfert-Wolf. Bydgoszcz, s. 55-61.
- Krasowska M. (2011), *Wprowadzenie do EndNote Web na platformie Web of Knowledge*. [online] [dostęp: 2011-07-13] Dostępny w World Wide Web: <https://www.brainshark.com/thom>

³ O wprowadzeniu do kształcenia akademickiego przysposobienia bibliotecznego zaczęto mówić w Polsce już w dwudziestoleciu międzywojennym. Pierwsze wzmianki w literaturze fachowej, dotyczące tego tematu pochodzą z 1925 roku, kiedy to Józef Grycz opublikował *Przewodnik dla korzystających z bibliotek oraz spis dzieł pomocniczych* (Grycz, 1925)

- sonscientific/EndNoteWebPol/zG0z-DXKkpz23O6z0?intk=978842818. <http://www.slideshare.net/pmajewska/biblioteka-wsp-w-lodzi>.
- Lewowicki T. (2010) *Niepublicznie szkoły wyższe w Polsce. W: Dwudziestolecie funkcjonowania niepublicznych szkół wyższych w Polsce*. Red. H. Moroz. Kraków, s. 27–37.
- Librarians Do Gaga*. [online] [dostęp: 2011-05-20] Dostępny w World Wide Web: <http://www.youtube.com/watch?v=auzUh1VT98>.
- Łapacz T. (1986), *Rozwój koncepcji kształcenia użytkowników informacji naukowej w szkołach podstawowych, średnich i wyższych w Polsce 1925-1985*. „Roczniki Biblioteczne”, z. 1/2, s. 179–228.
- Marciniak A., Majewska P. (2011), *Biblioteka Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Łodzi – instytucja o charakterze naukowym*. [online] Łódź [dostęp: 2011-06-26] Dostępny w World Wide Web: <http://www.slideshare.net/pmajewska/biblioteka-wsp-w-lodzi>.
- Moroz H. (2010), Wstęp. W: *Dwudziestolecie funkcjonowania niepublicznych szkół wyższych w Polsce*. Red. H. Moroz. Kraków, s. 7–9.
- Palka S. (2004), Aktualne tendencje w dydaktyce akademickiej. Kraków.
- Ranking niepublicznych uczelni licencjackich* (2011a) [online] [dostęp: 2011-08-15], Dostępny w World Wide Web: http://www.perspektywy.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=3818&Itemid=837.
- Ranking niepublicznych uczelni magisterskich* (2011b) [online] [dostęp: 2011-08-15], Dostępny w World Wide Web: http://www.perspektywy.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=3820&Itemid=836.

Aleksandra Marciniak

The didactical activity of the non-public university libraries in Poland

Summary

The libraries of the non-public colleges emerged in Poland over 20 years ago, established by the private universities according to the law. The managing staff of the libraries had to build the fundamentals for the activity of the new institutions and not forget about any of the functions of the university library. The investigation part of the paper discusses the educational activity of the Polish non-public college libraries. Despite their short history, by taking advantage of the experience of the public universities, they have developed successfully. The research was made in September of 2011. The article describes as well the teaching methods, the forms of the work organization and the didactical means applied by the librarians.